

Hyväksytty Suomen Lukiolaisten Liiton XXX liittokokouksessa 2014

Tulevaisuuden perusta – Lukiolaisten arvot ja periaatteet

Me lukiolaiset rakennamme yhdessä tulevaisuuden perustaa. Suomen Lukiolaisten Liitto on olemassa rakentaakseen tätä perustaa. Haluamme olla mukana kehittämässä lukiota, jossa jokaisen on hyvä olla ja opiskella.

Suomen Lukiolaisten Liitto toteutti syksyllä 2014 kaikille Suomen lukiolaisille suunnatun kyselyn siitä, mitkä ovat heille tärkeimpiä arvoja lukiolaisina. Kyselyyn saatiin yli 2000 vastausta. Lukiolaisten vastausten pohjalta rakennettiin laajasti liiton jäseniä hyödyntäen arvot ja periaatteet määrittelevä asiakirja, johon tiivistyy ajatus tulevaisuuden perustasta.

Tämä asiakirja on Suomen Lukiolaisten Liiton liittokokouksessaan hyväksymä linja-asiakirja, joka määrittelee SLL:n toimintaa ohjaavat arvot ja periaatteet.

Sivistys

“Minusta sivistys on jotain meille kaikille. Menin lukioon, koska halusin saada jonkinlaisen sivistyksen jatko-opintoja ja elämää varten ja siihen tulisi kaikilla muillakin olla oikeus. Perimmäinen tarkoitus on kuitenkin taata kaikille eväät tulevaisuutta varten. Paitsi se valtava tiedon määrä, jonka saamme koulustamme, opimme myös käyttämään, tulkitsemaan ja hakemaan informaatiota.”

“Sivistys lisää yhdenvertaisuutta, vähentää syrjintää ja kasvattaa nuorista ajattelevia ja huolehtivia aikuisia. Oppimalla lisää itsestä ja toisista ihmisistä huomaa, että maailma on yllättävän monimuotoinen paikka elää.”

Jokaisella on oikeus sivistykseen kouluttautumalla ja omaa osaamistaan kehittämällä. Laaja sivistys on itsenäisen, kriittisen ja aktiivisen kansalaisuuden edellytys ja tarjoaa eväät tulevaisuuteen. Sivistys on erottamaton osa lukiota ja lukiolaisuutta.

Lukion tarkoituksena on luoda paremmat edellytykset elämään ja jatko-opintoihin. Lukiolaiselle sivistys tarkoittaa kykyä hankkia, hallita ja soveltaa tietoa, taitoa ajatella, arvioida tietoa kriittisesti ja monipuolisesti sekä ymmärtää globalisoituvaa maailmaa. Sivistynyt lukiolainen hahmottaa itsensä suhteessa muuhun maailmaan, kantaa vastuun itsestään ja muista sekä luo itselleen ja muulle maailmalle lisää osaamista.

Valinnanvapaus

“Valinnanvapaus on mielekkään elämän perusedellytys, joka mahdollistaa kirkkaan tulevaisuuden suunnittelun.”

“Jokaisella ihmisellä on oikeus valita omista asioistaan. Voin valita, mitä ja missä haluan opiskella, sekä valita omat harrastukseni ja ketä äänestän. Valinnanvapaus antaa ihmisille liikkumavaraa ja on yksi tärkeimmistä arvoista, kun saan päättää omasta puolestani eli toteuttaa yhtä demokratian peruspilareista.”

Kouluttautumisen tarve ja osaamisen päivittäminen on jokaiselle henkilökohtaista ja sivistymisen tapa on aina valinta itsessään. Järjestelmän lähtökohtana on vapaus valita oma koulutuspolkunsu, löytää motivaation lähteensä ja valita paras tapa kehittää itseään omista lähtökohdistaan.

Valinnanvapaus tukee lukiolaisen mahdollisuutta oppia tuntemaan omat rajansa ja tunnistamaan heikkoutensa, vahvuutensa ja vastuunsa. Lukiossa valinnanvapaus motivoi opiskelijaa löytämään oman väylänsä ja mielekkään tavan opiskella. Vapaus syventyä ja oikeus rakentaa itse valintojen kokonaisuutta on aina mahdollisuus.

Yhdenvertaisuus

“Katselen yhdenvertaisuutta arvona omien kokemuksieni läpi. Olen liikuntavammainen, ja vammaisten oikeudet ovat minulle tärkeitä. Toivon, että tulevaisuudessa lukio voi entistä paremmin tuottaa samantasoisia opiskelumahdollisuuksia kaikille, ottaen huomioon esteettömyyskysymykset ja oppimateriaalin muokkaamisen ja tarjoamisen esimerkiksi näkövammaisille.”

“Olemme kaikki samalla viivalla, jokainen on ainutlaatuinen ja jokaisella on oikeus saada saman tasoista opetusta aina.”

Tasa-arvo lukiossa tarkoittaa kaikkien lukiolaisten yhdenvertaista kohtelua sukupuoleen, ikään, alkuperään, kieleen, uskontoon, vakaumukseen, mielipiteeseen, terveydentilaan tai muuhun henkilöön liittyvään ominaisuuteen katsomatta.

Koulutuksen on oltava laadukasta ja sen on tarjottava kaikille yhtäläiset mahdollisuudet tulevaisuuteen oppilaitoksen koosta, sijainnista ja resursseista riippumatta. Maksuton koulujärjestelmä takaa jokaiselle yhtäläisen mahdollisuuden opiskella valitsemassaan oppilaitoksessa. Yhteiskunnan on tuettava lukiolaista ja turvattava hänen perustoimeentulonsa koko opiskeluajan.

Yksi yhdenvertaisuuden toteutumisen edellytys on erityisen tuen tarjoaminen sitä tarvitseville. Oppilaitosten tulee ottaa huomioon koulutusta järjestettäessä tilojen esteettömyys ja erilaiset opiskelua rajoittavat tekijät, kuten näkövammaisuus. Kaikelle syrjimiselle tulee olla nollatoleranssi.

Hyvinvointi

“Hyvinvointi minulle tarkoittaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia. Elämä on vaikeaa, jos hyvinvointi ei ole kunnossa. Hyvinvointiin kuuluu terveys, psyykinen tasapaino ja terveet ihmissuhteet, joten se kattaa kaikki elämän osa-alueet. Hyvinvointi on tärkeää, sillä se on hyvän elämän perusta.”

“Haluaisin, että hyvinvointiin keskittyttäisiin koulumaailmassa enemmän. Parempaan opiskelumienestykseen päästäisiin, jos olisimme virkeitä ja hyväntuulisia. Hyvinvointia lisää asioiden sujuvuus ja innoittava ympäristö.”

Hyvinvointi on moniulotteinen käsite. Se tarkoittaa psyykkistä, fyysistä, sosiaalista ja henkistä tasapainoa, johon kuuluvat terveet ihmissuhteet. Lukion tulee valmentaa opiskelijaa kantamaan vastuuta omasta hyvinvoinnistaan.

On tärkeää, että jokainen tuntee kuuluvansa lukioyhteisöön. Yhteisöllisyys edesauttaa opiskelijoiden viihtyvyyttä ja henkistä hyvinvointia sekä takaa turvallisen opiskeluympäristön. Opiskelijan vireystila ja fyysinen jaksaminen ovat suoraan yhteydessä oppimistuloksiin ja opiskelumotivaatioon.

Opiskelijoilla tulee olla saatavillaan monipuoliset tukipalvelut opiskelunsa tueksi ja hyvinvointinsa turvaksi. Ennaltaehkäisevän ja riittävän aikaisen avun saaminen ongelmiin on kiistatta tehokkain tapa torjua nuorten syrjäytymistä ja putoamista yhteiskunnan ulkopuolelle. Tukipalvelut tulee toteuttaa matalan kynnyksen periaatteella, jotta jokainen voi tarvittaessa hyödyntää niitä.

Demokratia

“Demokratia on sivistyksen perusta.”

“Jokaisella nuorella tulee mielestäni olla todellinen ja realistinen mahdollisuus vaikuttaa itseään ja ympäristöään koskevaan päätöksentekoon.”

Demokratian toteutumiseksi lukiossa jokaisella opiskelijalla on oltava yhtäläiset mahdollisuudet vaikuttaa. Nuoria tulee kuunnella pelkän kuulemisen sijaan. Aidon vaikuttamisen kokemus lisää luottamusta yhteiskuntaan.

Toimivassa lukioyhteisössä opiskelijat ovat osa koulun päätöksentekoa ja opiskelijoiden äänellä on merkittävä painoarvo. Siihen kuuluu myös mahdollisuus päästä mukaan kehittämään opetusta vähintään opiskelijoilta kerättävän palautteen muodossa.